Lohjan kaupunki

Lausunto

05.10.2026

Asia: 4802/00.01.02/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen alueelliseksi hyvinvointisuunnitelmaksi 2027-2030

Väestön ikäryhmäkohtaiset osa-alueet

Lapsiin ja nuoriin kohdistuvat hyvinvointivointisuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet

Mielen hyvinvoinnin vahvistamiseen liittyvien toimenpiteiden laajuus ilahduttaa.

Panostus vanhemmuuden tukemiseen ja henkilöstön osaamisen lisäämiseen varhaisessa vaiheessa ja universaalisti on tutkitusti vaikuttavaa. Olisi hienoa, jos alueella ja alueen kunnissa voitaisiin ottaa käyttöön yhteisesti sovittuja näyttöön perustuvia vanhemmuuden tuen malleja / toimintatapoja sekä järjestettäisiin yhteisiä koulutuksia alueen ja kuntien henkilöstöille.

Lohjan kaupunki PL 71, Karstuntie 4, 08101 Lohja / Puh. 040 188 6100 lohja.fi / etunimi.sukunimi@lohja.fi

Lausunto

17.9.2026

Mielenterveyspolkujen yhteiskehittämisessä toivomme huomioitavan myös kuntien palvelut ja asiakkuuksista saatavilla oleva data.

Erityisesti toivomme vahvaa panostusta nuorten ja nuorten aikuisten kohtaavaan, psykososiaaliseen tukeen. Erityisesti tuen tarvetta on Ohjaamo-verkoston nuorten palveluissa.

Hyvinvointia ja terveyttä tukevien elintapojen edistäminen on tärkeä tavoite. Lasten ja nuorten, sekä perheiden liikunnallisen elämäntavan edistämistä ei kuitenkaan ole

mainittu terveiden elintapojen tukemisen toimenpiteissä. Liikkumisen suositukset on tarpeellista mainita ravitsemussuositusten rinnalla hyvinvointialueen ammattilaisten kouluttamisessa.

Terveiden elintapojen tukeminen konkretisoituu lapsia ja nuoria arjessa kohtaavien työssä myös kuntatasolla. Olisiko mahdollisuutta nostaa hyvinvointisuunnitelmatasolla esiin myös yhteisen työn merkitystä, esim. kouluruokailun arvostuksen lisäämiseksi yhdessä kuntien kanssa?

Oikea-aikainen palveluohjaus on huomioitu suunnitelmaluonnoksessa hyvin. On tärkeää koota yhteistä tietoa palveluiden käytöstä, niiden oikea-aikaisuudesta ja kokemuksista palveluohjausosaamisen vahvistamiseksi ja käytäntöjen kehittämiseksi sekä vaikuttavuuden arvioimiseksi (lapsibudjetointi). Lupaus ohjata ajoissa oikean avun piiriin koskee myös kuntatoimijoita ja varhaiseen vaiheeseen panostaminen on yhteistä työtä. Yhteiset systeemisen työn koulutukset / yhteisövaikuttavuuden laajentaminen koko alueelle on ajankohtaista. Oikea-aikainen palveluohjaus on yhteiskunnallisesti merkittävää korjaavien palveluiden kustannusten minimoimiseksi.

Opiskeluhuollon alueellisen yhteistyösuunnitelmaan tavoitteet ja toimenpiteet

Opiskeluhuollon rooli yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyössä on kuvattuna luonnoksessa hyvin. Yhteiset rakenteet sekä yhdessä toteutettu suunnittelu, toteutus ja arviointi, ennakointiin panostaminen ja arjen työhön kytkeminen ovat edellytyksiä onnistuneelle lopputulokselle.

On hienoa, että opiskelijoiden osallisuus opiskeluhuoltopalvelujen kehittämiseen on huomioituna, se on kriittinen onnistuneen opiskeluhuoltotyön menestystekijä. Myös opiskelijoiden ja huoltajien osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen oppilaitoskohtaisissa opiskeluhuoltoryhmissä on tärkeää.

Opiskelijoiden kouluun kiinnittymisen tukeminen sekä koulupoissaoloihin puuttuminen yhteisen Koulu Kunnossa –mallin mukaisesti ovat tärkeitä tavoitteita.

Yhteisesti sovitun mukainen mielenterveyspolku edellyttää parhaalla mahdollisella tavalla toteutuakseen myös yhteisiä koulutuksia.

Erittäin tärkeää on seurata, miten opiskeluhuoltotyö konkreettisesti toteutuu. Tukevatko

asiakaspalautekäytännöt seurantaa?

Työikäisiin kohdistuvat hyvinvointivointisuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet

Mielen hyvinvoinnin vahvistamisen omahoitoon liittyvien tavoitteiden osalta keskeisessä roolissa tulisi olla asiakkaiden motivointi ja tukeminen, hoitopolkujen ääreen ohjaaminen ei välttämättä vielä riitä. Asiakastarpeen huomioiminen ja palveluohjaus ovat keskeisessä roolissa tavoitteisiin pääsemiseksi.

Terveiden elintapojen tukemiseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet ovat yleisellä tasolla hyviä, keskeistä tässäkin on asiakkaan motivointi ja tukeminen elintapamuutoksiin. Konkreettiset työkalut ja mittarit kuitenkin mietityttävät. Miten mitataan elintapaneuvonnan / liikuntaneuvonnan toteutuminen, onko liikuntaneuvonnan kirjaus terveydenhuollon toimenpideluokituksella vakiinnutettu käyttöön?

On hyvä, että suunnitelmassa on huomioitu 18–30-vuotiaiden nuorten opintoihin kiinnittymisen tukeminen, sillä se on edellytys opintojen loppuunsaattamiseen ja myöhemmin myös työllistymiseen. Muutoin työkykyisyyteen ja työllisyyteen liittyviä tavoitteita ja toimenpiteitä on varsin vähän, vaikka työllisyyden tiedetään edistävän sekä yksilön toimeentuloa että hyvinvointia ja vaikuttavan merkittävästi myös hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamistavoitteeseen. On hyvä, että toimenpiteeksi on nostettu aktiivinen ohjaaminen työttömien terveystarkastuksiin ja tarpeen mukaiseen monialaiseen yhteistyöhön, mutta olisiko mahdollista ottaa työikäisten työllistymisen edellytysten parantaminen huomioon kokonaisvaltaisemmin; psykososiaalinen tuki, tasa-arvoisten yhteistyörakenteiden kehittäminen työllisyyspalveluiden ja kuntien kanssa, hanketoiminnan ja muun kolmannen sektorin toiminnan kehittäminen ja siihen liittyvä yhteistyö jne.

Työikäisten tukemiseen olisi kiinnitettävä lisää huomiota ihan ennaltaehkäisynkin näkökulmasta. Ylipäänsä aikuissosiaalityön tavoitteet ja toimenpiteet vaikuttaisivat puuttuvan suunnitelmasta kokonaan.

Turvallisuuden edistämiseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet puuttuvat työikäisten kohdalta kokonaan, vaikka kertomusosion mukaan turvattomuuden kokemus ja henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset ja pahoinpitelyrikokset ovat viime vuosina tässä

ikäluokassa lisääntyneet. Yhteisissä tavoitteissa ja toimenpiteissä mainitaan lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisy ja tunnistaminen, mutta tämän lisäksi toivottavaa olisi nostaa tavoitteisiin ja toimenpiteisiin esimerki

Ikääntyneisiin kohdistuvat hyvinvointivointisuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet

Ikääntyneiden yksinäisyyden ehkäiseminen ja vähentäminen kohtaamispaikkatoiminnan ja asiakasohjauksen keinoin on tärkeää. Voisiko ikääntyneiden yksinäisyyttä vähentää myös ylisukupolvisella kohtaamispaikkatoiminnalla? Ylisukupolviset kohtaamiset tukisivat parhaimmillaan sekä lasten, nuorten, työikäisten että ikääntyneiden hyvinvointia, vahvistaisivat yhteisöllisyyttä ja mahdollisesti myös turvallisuuden tunnetta.

Vieraskielisten ikääntyneiden huomioiminen palveluissa olisi erittäin tärkeää. Monilla vieraskielisillä ikääntyneillä suomen kielen taito on hyvin heikko, jolloin heidän osallistumisensa ryhmiin ja muihin palveluihin vaikeutuu huomattavasti tai esimerkiksi ryhmiin osallistumisen mielekkyys kärsii.

Virhe- ja vajaaravitsemuksen ehkäiseminen ja hoitaminen ovat tärkeitä tavoitteita, kuten myös arjen aktiivisuuden tukeminen ja terveiden elintapojen edistäminen laajemmassa mittakaavassakin. Ikääntyneiden liikuntaneuvonnan palveluohjaus ja yhteistyö rajapinnoilla ovat merkittäviä toimenpiteitä ja suunnitelmallinen yhteistyö ja käytännön toimet ovat välttämättömiä, jotta tavoitteet saavutetaan.

Väestön monimuotoisuuden osa-alueet

Vammaisten ja pitkäaikaissairaisiin kohdistuvat hyvinvointivointisuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet

Yhteisissä tavoitteissa tuodaan esille palvelujen saavutettavuuden ja esteettömyyden edistäminen, mikä palvelee koko väestöä, mutta on erityisen merkityksellistä vammaisten ja pitkäaikaissairaiden näkökulmasta. Myös vammaisten henkilöiden kohtaamisosaamisen vahvistaminen on tavoitteena hyvä.

Pitkäaikaissairaille tai riskiryhmiin kuuluville kohdennettu elintapaneuvonta on merkittävä keino edistää kohderyhmän hyvinvointia ja terveyttä. Palveluohjaus fysioterapiasta kunnan ja muiden toimijoiden keveämpiin palveluihin on kokemuksemme mukaan sujunut hyvin ja toivottavasti näin tapahtuu jatkossa myös

muista terveyspalveluista. Lohjan kaupunki on mielellään mukana jatkossakin kehittämässä yhteisiä palvelupolkuja ja palveluohjausta.

Omalääkärimallin kehittäminen on tärkeää erityisesti paljon palveluja tarvitsevien näkökulmasta. Toivottavasti mallin kehittämisessä tämä kohderyhmä huomioidaan ensisijaisina palvelun tarvitsijoina.

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaan järjestettävän riittävän tuen mahdollistaminen vammaisille lapsille on erittäin tärkeää niin lasten kuin vanhempienkin hyvinvoinnin näkökulmasta ja edellytys sille, että yhdenvertaisuus toteutuu arjen tasolla.

Vieraskieliseen väestöön kohdistuvat hyvinvointivointisuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet

Yhteisissä tavoitteissa on mainittu monikielisen väestön asioinnin kehittäminen ja lasten ja nuorten tavoitteissa on nostettu esille monimuotoisen ja monikulttuurisen asiakaskunnan tarpeisiin vastaaminen.

Tärkeää olisi, että vieraskielisyyden ja kulttuurierojen huomioiminen ja haasteiden tunnistaminen olisi tavoitteena kaikissa eri ikäryhmissä. Selkokielisyys kaikessa viestinnässä, ohjauksessa ja opasteissa palvelee vieraskielisen väestön lisäksi myös muuta asiakaskuntaa. Esimerkiksi selkokielinen ohjeistus saatavilla olevista palveluista sekä omista oikeuksista ja velvollisuuksista olisi tärkeää olla saatavilla helposti kaikille kieliryhmille. Lisäksi tulisi olla mahdollisuus saada tarvittaessa ohjausta ja neuvontaa yhdestä Seniori -infon kaltaisesta palvelusta.

Muut mahdolliset väestöryhmät

Suunnitelmaluonnoksessa huomioidaan haavoittuvassa asemassa olevat lapset, nuoret ja lapsiperheet (vanhemmuuden tuki ja osaaminen, mielenterveyden vahvistaminen). Voisiko osaamisen ja ymmärryksen lisääminen perheiden monimuotoisuudesta nousta vielä vahvemmin esiin?

Myös muiden haavoittuvassa asemassa olevien ja syrjinnälle alttiiden väestöryhmien huomioiminen palveluiden ja kohtaamisosaamisen kehittämisessä on äärimmäisen tärkeää. Yhdenvertaisuuden edistäminen kaikki ikäluokat, väestö- ja vähemmistöryhmät huomioon ottaen tulee olla sote-palveluissa ja niiden kehittämisessä suunnitelmallista

ja tavoitteellista.

Väestön ikäryhmäkohtaiset osa-alueet

Lapsiin ja nuoriin kohdistuvat hyvinvointivointisuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet

-

Alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman tavoitteet

-

Työikäisiin kohdistuvat hyvinvointivointisuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet

-

Ikääntyneisiin kohdistuvat hyvinvointivointisuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet

-

Väestön monimuotoisuuden osa-alueet

Vammaisten ja pitkäaikaissairaiden kohdistuvat hyvinvointivointisuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet

-

Vieraskieliseen väestöön kohdistuvat hyvinvointivointisuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet

-

Mahdolliset muut väestöryhmät

-

Voit jättää kommentit lausuntoon myös liitteenä

Pöytäkirjanote_ §304.pdf

Lohjan kaupungin lausunto luonnoksesta Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen alueelliseksi hyvinvointisuunnitelmaksi 2027-2030.pdf

Riekkinen Jonna
Lohjan kaupunki